

1. Introducció

La sostenibilitat del nostre planeta i, entre altres aspectes, de la producció dels aliments, és un tema d'actualitat i preocupació política, social, econòmica i sanitària. La qüestió no és pas nova. Ja fa cinquanta anys de l'informe *Els límits del creixement*, encarregat pel Club de Roma. A Catalunya, l'any 1982, es publicà el llibre de Rafael Battestini i Pons *L'home i el seu entorn*. En el seu pròleg Josep Laporte comença així: «La lluita de l'home amb el seu entorn ha estat —és obvi dir-ho— una constant peripècia. I encara ara, quan gràcies als avenços tecnològics un observador superficial podria pensar que ja està pràcticament tot resolt, segueixen existint gravíssims problemes que poden abocar a la catàstrofe final... Ens ha de preocupar encara més el progressiu esgotament de l'aigua, dels aliments i de les fonts energètiques indispensables per a fer funcionar el nostre món tan tecnificat, així com les conseqüències que té per la naturalesa i per nosaltres mateixos la manera de viure de la part més “civilitzada” de la humanitat».

També recordava Laporte algunes conclusions de la ponència «Ecologia i salut» de l'Onzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (1980): «L'home ha esdevingut una sobrecàrrega important dels sistemes de regulació de la natura i hi ha una gran manca d'informació sobre les conseqüències que el comportament de la humanitat exerceix sobre l'equilibri ecològic. Altrament, és indiscutible que aquests greus desequilibris deriven d'un model de creixement —l'adoptat per la societat civilitzada—, que s'ha basat en l'eficiència i la rendibilitat i no en la salut o la qualitat del medi ambient».

A *L'home i el seu entorn* ja s'abordava la producció d'aliments, i també la nutrició, la dietètica, la gastronomia i la distribució d'aliments.

La sostenibilitat de la producció d'aliments no és un problema que hagi sorgit de sobte, però aquests darrers anys s'ha agreujat, en el marc de la sostenibilitat global de tot el nostre planeta, i hi ha una consciència general creixent, en

la política, la ciència i fins i tot en la vida quotidiana, que cal abordar-lo amb urgència.

En un món molt interrelacionat, les qüestions de sostenibilitat, fins i tot si les centrem en l'àmbit dels aliments, tenen moltes vessants (producció, distribució, conservació, preu, consum...) i les percepcions socials són molt diverses, des de la racionalitat científica fins a les visions emocionals. En aquest informe ens centrem en els aspectes productius, des d'una perspectiva global, europea i catalana. Es consideren diverses propostes per a abordar la producció d'aliments, tractant-les i valorant-les de manera crítica, en tots els seus aspectes. Això inclou l'agricultura pròpiament dita, la ramaderia i la pesca amb les seves singularitats. També s'aborden els aspectes antropològics, tenint en compte que la demanda i el consum condicionen la producció.

Som davant una qüestió o, més ben dit, una sèrie de qüestions interrelacionades, en què proposar i abordar solucions no és fàcil, atès que les unanimitats no existeixen i proposar vies d'actuació pot ser agosarat, ja que no de totes les possibilitats hi ha experiència suficient, però el problema de la sostenibilitat planetària requereix abordatges urgents.

El propòsit d'aquest informe és aportar dades i informacions consistents que possibilitin disposar de criteris sòlids útils per a la generació actual i les futures, des de la perspectiva de casa nostra però amb una visió global, ja que en els problemes de sostenibilitat no n'hi ha prou amb visions i actuacions parcials. Aquí és clau l'afirmació que cal pensar globalment i actuar localment.